

สายด่วน 1413 ทางเลือกใกล้ตัว ช่วยผู้ดื่มลด เลิกปัญหาการดื่มสุรา

Highlight

- ผู้ใช้บริการสายด่วน 1413 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นกลุ่มอาชีพรับจ้าง และอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล
- หลังจากได้รับคำปรึกษาด้วยมาตรการ SBIRT (Screening, Brief Intervention, and Referral to Treatment) พบว่าผู้ดื่มสามารถงดดื่มได้เฉลี่ย 30 วัน (days abstinent) ทั้งนี้ ยังไม่มีหลักฐานที่เพียงพอจะสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาด้วยมาตรการดังกล่าว มีประสิทธิผลดีกว่าการไม่มีมาตรการให้คำปรึกษา เนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนอาสาสมัครที่ติดตามได้
- ความเสี่ยงของการดื่มสุรา (ASSIST score) มีแนวโน้มลดลงทั้งกลุ่มที่ได้รับหรือไม่ได้รับคำปรึกษาด้วยมาตรการ SBIRT เมื่อเทียบก่อนและหลังการได้รับการปรึกษาผ่านโทรศัพท์
- การได้มาตรการ SBIRT อย่างน้อย 1 ครั้ง พบว่ามีความสัมพันธ์กับการลดระดับความเสี่ยงของการดื่มสุรา (คะแนน ASSIST ลดลง 15 หน่วย) และการเพิ่มขึ้นของคุณภาพชีวิต (คะแนนอรรถประโยชน์ (utility) เพิ่มขึ้น) เช่น ผู้ที่ดื่มหนักจนกระทบต่อสุขภาพและความสัมพันธ์ในครอบครัว หลังได้รับมาตรการ SBIRT อาจช่วยลดการดื่มจนสามารถทำงานและความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

เกี่ยวกับการศึกษา

ปัญหาการดื่มสุรา เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน

โดยการสำรวจของกรมสุขภาพจิต

พบความชุกของ

ความผิดปกติในการดื่มสุรา

ร้อยละ **5.3** เกือบเท่า
2.7 ล้านคน

โดยแบ่งเป็นการดื่มแบบผิดปกติที่ทำให้เกิด

ผลกระทบทางสังคม

ร้อยละ **3.5**

การติดสุรา

ร้อยละ **1.8**

ขณะที่ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า

ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป*

ดื่มสุรา ร้อยละ **28**

*16 ล้านคน

ซึ่งพบว่า

*อายุ 25-44 ปี

วัยที่ดื่มมากที่สุดคือวัยทำงาน**

การดื่มสุราเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตในประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 3 (เกือบเท่า 1,614,367 คน) โดยครึ่งหนึ่งของการเสียชีวิตนี้ เป็นวัยทำงานซึ่งเป็นการกำลังสำคัญของเศรษฐกิจไทย จากการสำรวจ พ.ศ. 2546-พ.ศ. 2559¹

อ้างอิง 1. ข้อเท็จจริงและตัวเลข เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย พ.ศ. 2559-2561 [อินเทอร์เน็ต]. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.); [วันที่เข้าถึง 4 มีนาคม 2568]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3QJzLxC>

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสายด่วน 1413 ในการช่วยงด/ลดการดื่มสุรา รวมถึงผลลัพธ์ทางสุขภาพในรูปแบบของคะแนนรรถประโยชน์ เพื่อประกอบการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ ในกรณีที่ต้องการบรรจุการให้บริการสายด่วน 1413 ในชุดสิทธิประโยชน์ของประเทศไทย

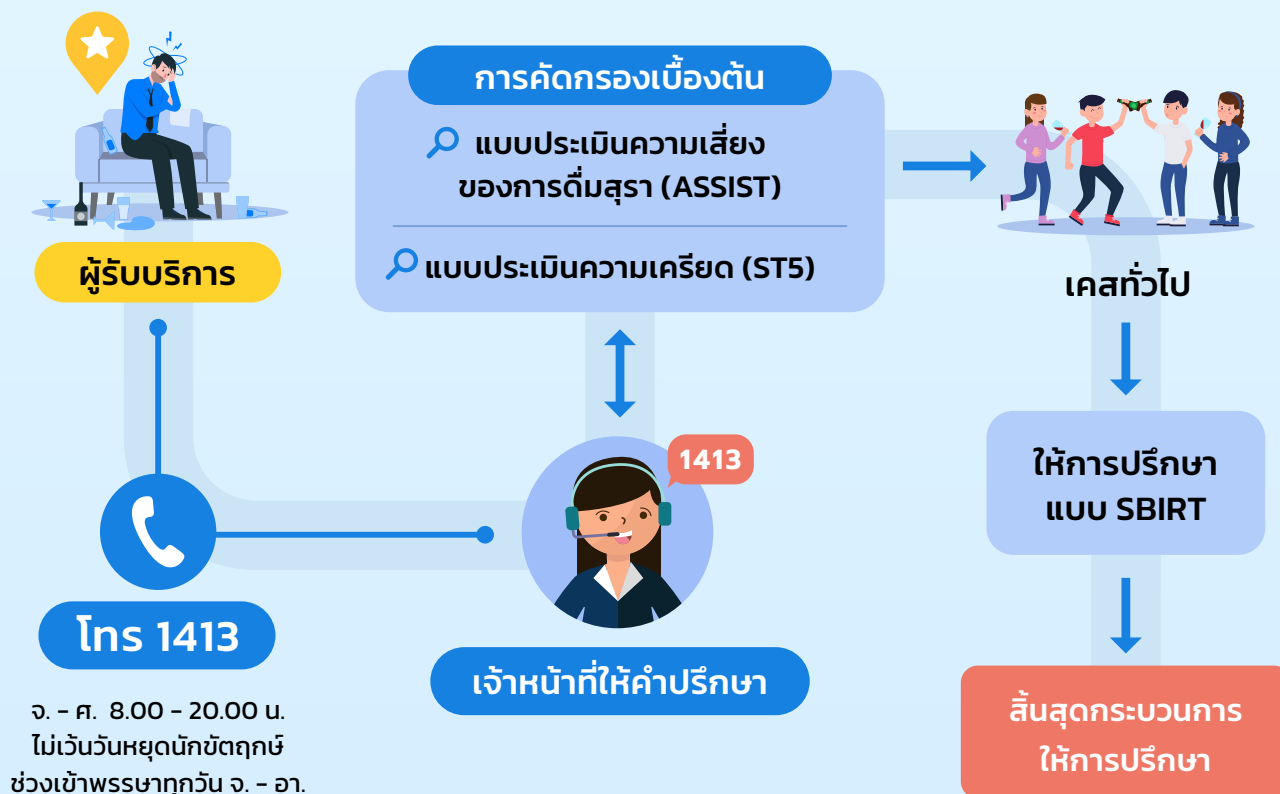
แนวทางการให้บริการบำบัดฟื้นฟูผู้มีปัญหาการดื่มสุราในประเทศไทย

แม้จะมีบริการคัดกรอง บำบัด และฟื้นฟูผู้มีปัญหาการดื่มสุราในระบบสุขภาพ แต่การเข้าถึงบริการเหล่านี้ยังมีข้อจำกัด ซึ่งการให้บริการนอกโรงพยาบาลหรือบริการทางเลือกอย่างการบริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ ผ่านสายด่วน 1413 ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการสำหรับผู้ที่มีปัญหาการดื่มสุราและได้รับผลกระทบมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการให้บริการของสายด่วน 1413

ระบบบริการทางโทรศัพท์

1413 ศูนย์ปรึกษาเพื่อการเลิกสุราและการเสพติด

*Screening, Brief Intervention, and Referral to Treatment (SBIRT) เป็นส่วนหนึ่งของการให้คำปรึกษา รูปแบบการเสริมสร้างแรงจูงใจทางโทรศัพท์ (Telephone Motivational Enhancement Therapy; T-MET) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้ารับการบำบัดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยตนเอง

กระบวนการดำเนินการศึกษา

การเก็บข้อมูล

ระยะเวลาการติดตามข้อมูล

- ติดตามรอบ 1 สัปดาห์
- ติดตามรอบ 1 เดือน
- ติดตามรอบ 3 เดือน
- ติดตามรอบ 6 เดือน
- ติดตามรอบ 12 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 Descriptive statistics
- 2 Survival analysis

ผลลัพธ์

ผู้มีปัญหาการดื่มสุรา

- ASSIST score ที่เปลี่ยนแปลงไป
- การหยุดดื่ม (abstinence)
- ผลลัพธ์ทางสุขภาพของคะแนนอรรถประโยชน์

ผู้ที่โทรเข้ามา ที่สายด่วน 1413* ได้แก่

- ผู้มีปัญหาการดื่มสุรา
- ผู้ได้รับผลกระทบจากผู้ดื่มสุรา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ของผู้มีปัญหาการดื่มสุรา

- ASSIST score
- คะแนนอรรถประโยชน์
- จำนวนวันที่หยุดดื่ม (days abstinent)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ของผู้ได้รับผลกระทบจากผู้ดื่มสุรา

- คะแนนความเครียด ST5

ผู้ได้รับผลกระทบ จากผู้ดื่มสุรา

- คะแนนความเครียด ST5

*ผู้ดื่มและผู้ได้รับผลกระทบที่โทรคำทรมารับบริการเป็นครั้งแรก และยินดีเข้าร่วมการศึกษาในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – สิงหาคม พ.ศ. 2567

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษานี้มีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลที่จำกัด (6 เดือน) ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่าที่คาดหวัง ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบริการจึงไม่สามารถใช้อ้างอิงถึงกลุ่มผู้รับบริการทั้งหมดได้

สรุปผลลัพธ์ของการศึกษา

ยังไม่สามารถสรุปผลการศึกษาได้เนื่องจากหลักฐานสนับสนุนไม่เพียงพอในการสรุปประสิทธิภาพของมาตรการ SBIRT จากข้อจำกัดของการศึกษาที่ระบุข้างต้น

ข้อเสนอแนะการศึกษา

- 1 ควรเพิ่มการติดตามข้อมูลผู้ดื่มสุราเพื่อให้ผลการศึกษาสะท้อนกลุ่มผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น
- 2 สายด่วน 1413 ควรปรับปรุงด้านการจัดเก็บข้อมูลการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาล เพื่อให้เกิดการดูแลผู้ดื่มสุราอย่างต่อเนื่องและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ
- 3 ควรปรับปรุงแบบสอบถามให้กระชับขึ้นรวมถึงการลดจำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม อาจช่วยลดเวลาในการตอบคำถาม และอาจลดอัตราการขาดการติดตาม (lost follow-up) ของผู้ใช้บริการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1 การพิจารณาบรรจุบริการสายด่วน 1413 เข้าสู่ชุดสิทธิประโยชน์ฯ อาจต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการขยายบริการ เช่น จำนวนของบุคลากรที่มีอยู่ และภาระงานที่อาจเพิ่มมากขึ้น
- 2 ควรมีการวิเคราะห์ต้นทุนการบริการของสายด่วน 1413 สำหรับการพิจารณา ค่าชดเชยบริการจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

สแกน QR code เพื่อติดตามงานวิจัย

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิผลการบริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เพื่อช่วยเลิกสูรา ผ่านศูนย์ปรึกษาเพื่อการเลิกสูราและการเสพติด (สายด่วน 1413)

ได้รับการสนับสนุนทุนจากศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการจัดทำเอกสารนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ การพัฒนาและประเมินชุดสิทธิประโยชน์ (ที่ไม่ใช่ยา) เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงบริการสุขภาพของประเทศไทย

ผู้เขียน

อนนัตติ อธิบดี

เนเธรีดินธุ์ ประทุมสุวรรณ

ศุภสุดา โพธิ์โรศรีย์

จิราธร สุตะวงศ์

ดร. ภาณุ.สุธาสินี คำหลวง

ดาวน์โหลด Policy brief ฉบับอื่น ๆ ได้ที่ <https://www.hitap.net/resources/downloads>

HITAP Foundation เป็นองค์กรวิจัยที่ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยีหรือนโยบายด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจดำเนินนโยบายของภาครัฐ เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึงทำการประเมินเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ ในองค์กรภาครัฐ

ติดต่อ: มูลนิธิเพื่อการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
สำนักงานใหญ่ : 88/22 หมู่ที่ 4 อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร. : 0 2590 4549, 0 2590 4374-5

โทรสาร : 0 2590 4369

อีเมล: comm@hitap.net
เว็บไซต์: www.hitap.net

งานนี้ได้รับอนุญาตภายใต้
ครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา
ไม่ใช่เพื่อการค้า ไม่ดัดแปลง

hitap.net

HITAPTHAILAND

@hitap_thailand

HITAP_Thailand

hitap thai

@hitapthailand

